

«В поколіннях я озвуся...»

(Життя і творчість П. Г. Тичини)

Рекомендаційний список літератури

Тичина - це шукання й шукання,
праця й вимогливість і нарешті вміння
з безконечного типу образів відібрати
найсвіжіший, наймісткіший,
наймузикальніший ...

Олесь Гончар «Людині гімн», 1961.

Він був простий і незвичайний. Скромний і делікатний у поведженні з людьми. Дуже ввічливий і лагідний у розмові. Про нього можна сказати: найніжніший лірик. Про нього можна сказати: поет з громовим голосом, один з найбільших революційних співців ХХ століття. Його ми називаємо: поет-філософ. Тичина посідає почесне місце серед титанів українського красного письменства. Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка, Павло Тичина...

Геній поета, капітулювавши перед терором, не зраджує палкого співця України, якого у 1926 році першим звинувачують у «протягуванні в літературу буржуазного націоналізму».

Його поезія – це дальший могутній крок вітчизняної та світової поезії як в ідейному, так і в художньому плані.

Про творчість Тичини захоплено пишуть росіяни і вірмени, французи й англійці, поляки й чехи, болгари й американці, його поетичні відкриття аналізують найвидатніші літературознавці, його твори видаються багатьма мовами світу. Свого часу Максим Рильський сказав, що Україна знає двох найбільших новаторів – Шевченка й Тичину.

Колись Павло Тичина написав: "Поет при каганці пише, а сам прожектором освітлює віки". Справдились пророчі слова митця: його кращі твори, наснажені високими ідеалами Людяності, Добра і Гуманізму, продовжують хвилювати нові покоління читачів, чарівний сад його поезії досі дзвенить і співає на різні голоси.

Але, як це було заведено в Радянському союзі, влада так би мовити визнала великого митця лише після його смерті.

Почесне ім'я видатного українського вченого, поета і громадського діяча, Народного Комісара освіти України – Павла Григоровича Тичини у 1967 році було присвоєно Уманському державному педагогічному інституту. А у 1970 році Міністерство освіти УРСР вирішило закрити вуз, мотивуючи це тим, що для Черкаської області два педагогічних вузи – це забагато. І не відомо, як склалася би доля інституту, якби в цю ситуацію не втрутився голова правління

СПУ О. Гончар, до якого з листом звернулись викладачі інституту. 4 травня 1970 року Олесь Гончар надіслав листа завідувачу відділом науки ЦК КП України В. В. Цветкову про недоцільність закриття Уманського педагогічного інституту ім. П. Г. Тичини. У цьому листі Олесь Гончар писав «... Правління СПУ просить уважно розглянути наше прохання. Йдеться не лише про долю вузу в Умані, йдеться про вшанування та увічнення пам'яті великого радянського поета, видатного державного й партійного діяча Радянської України – наркома і міністра УРСР, голови Верховної Ради УРСР, депутата Верховних Рад СРСР та УРСР, члена ЦК КП України, Героя Соціалістичної праці Павла Григоровича Тичини.» Долю Уманського інституту врятувала велика повага до Павла Григоровича Тичини та його славетне ім'я, вуз не закрили. В 1998 році інститут було реорганізовано в Уманський державний педагогічний університет ім. П. Г. Тичини. А наступні роки плідної роботи показали, що професорсько-викладацький склад, студенти, співробітники, докладають усіх зусиль, щоб вуз, який носить почесне ім'я Павла Григоровича Тичини і надалі працював для розквіту рідної України, яку так любив поет.

Струмок серед гаю, як стрічечка.

На квітці метелик, мов свічечка.

Хвилюють, малюють, квітують поля –

Добрідень тобі, Україно моя!

П. Тичина

1. Тичина, П. Твори : в 6 т. / Павло Тичина. – К. : Вид-во худож. л-ри, 1962. – Т. 5. – 394, [2] с.
2. Тичина, П. Г. Вибрані твори : в 3 т. / Павло Тичина. – К. : Худож. літ., 1957. – Т. 3 : Публіцистика. Літературно-критичні статті. – 550, [2] с. – Бібліогр.: с. 530–548.
3. Тичина, П. Твори : в 2 т. / Павло Тичина ; [вст. сл. О. Гончара ; підгот. текстів та приміт. О. І. Кудіна]. – К. : Дніпро, 1976. – Т. 1. – 414, [2] с. : іл. – Приміт.: с. 387–407.
4. Тичина, П. Твори : в 2 т. / Павло Тичина ; [підгот. текстів та приміт. О. І. Кудіна]. – К. : Дніпро, 1976. – Т. 2. – 422, [2] с. : іл. – Приміт.: с. 396–416.
5. Тичина, П. Твори / П. Тичина ; упоряд. та авт. передм. С. В. Тельнюк. – К. : Молодь, 1990. – 288 с.: фотоіл. – (Шк. б-ка).
6. Тичина, П. В армії Великого Стратега : статті й виступи / П. Тичина. – К. : Радянський письменник, 1952. – 451с.
7. Тичина, П. Г. В серці у моїм ... : вірші та поеми ; із недрукованого й призабутого / Павло Тичина. – К. : Дніпро, 1970. – 302, [2] с. – Бібліогр.: с. 291 –299.

8. Тичина, П. Вітер з України : поезія / Павло Тичина. – Х. : Червоний шлях, 1924. – 86 с.
9. Тичина, П. З минулого в майбутнє : статті, спогади, нотатки, начерки, інтерв'ю / П. Тичина / Упоряд. та примітки С. Тельнюк. – К. : Дніпро, 1973. – 344 с.
10. Тичина, П. Г. Із щоденникових записів / Павло Тичина. – К. : Рад. письменник, 1981. – 429, [3] с.
11. Тичина, П. Г. На "Суботах" М. Коцюбинського / Павло Тичина. – К. : Молодь, 1963. – 47, [5] с.
12. Тичина, П. Про мистецтво і літературу : збірник / П. Тичина. – К. : Мистецтво, 1981. – 286 с.
13. Тичина, П. Г. Сковорода : симфонія / Павло Тичина. – К. : Радянський письменник, 1971. – 401, [3] с.
14. Тичина, П. Срібної ночі : [поезія] / Павло Тичина. – К. : Дніпро, 1964. – 141, [3] с.
15. Тичина, П. Чернігів : поезія / Павло Тичина. – К. : ЛІМ ДВОУ, 1931. – 31, [3] с.
16. Тичина, П. Читаю, думаю, нотую : статті, нотатки, рецензії, інтерв'ю / П. Тичина ; упоряд. С. Тельнюк. – К. : Рад. письменник, 1974. – 187 с.
17. Бажан, М. В людях жити буду : [про Павла Тичину] / М. Бажан // Шкільна бібліотека. – 2007. – № 8. – С. 16–20.
18. Базилевський, В. Кришталева музика : [молода поезія Павла Тичини] / В. Базилевський // Слово Просвіти. – 2012. – 9–15 лютого. – С. 8–9.
19. Баран, Г. «Стою. Молюсь. Так тихо-тихо скрізь...» : мовостиль віршованої молитви Павла Тичини / Г. Баран // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2006. – № 4–5. – С. 161–168.
20. Беценко, Т. Фоностилестичний рівень філологічного аналізу художнього тексту : на прикладі поезії Павла Тичини "О панно, Інно... / Тетяна Беценко // Дивослово. – 2014. – № 2. – С. 32–36.
21. Богдан, С. Стереотипи мовної поведінки Павла Тичини в інтимному листуванні / Світлана Богдан // Дивослово. – 2008. – № 5. – С. 35–43.
22. Войтенко, В. Незабутній і забутий : [Павло Тичина] / В. Войтенко // Слово просвіти. – 2006. – 27 липня–2серпня.
23. Гальченко, С. А. Грані великого таланту : до 100-річчя від дня народження П. Г. Тичини / С. А. Гальченко. – К. : Т-во «Знання» УРСР, 1990. – 48 с. – (Сер. 6 «Духовний світ людини», № 10.)
24. Гальченко, С. А. Текстологія поетичних творів П. Г. Тичини / С. А. Гальченко ; АН УРСР. Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка. – К. : Наукова думка, 1990. – 130 с.

25. Гальчук, О. "... І в хаосі творить скарби": античні образи й мотиви в поетичній інтерпретації Павла Тичини / О. Гальчук // Слово і час. – 2012. – № 3. – С. 88–101.
26. Гнатюк, Н. Невідомий Тичина / Н. Гнатюк // Слово Просвіти. – 2007. – 20–26 вересня.
27. Грузман, З. М. Павло Тичина – літературознавець і критик / З. М. Грузман. – К. : Дніпро, 1975. – 196 с.
28. Губар, О. Павло Тичина : літературно-критичний нарис / Олександр Губар. – К. : Рад. школа, 1981. – 258 с.
29. Губар, О. І. Павло Тичина: семінарій / О. І. Губар, Л. М. Чернець. – К. : Вища школа. Головне видавництво, 1984. – 256 с.
30. Гуменюк, В. Творчість Павла Тичини в контексті мистецьких віянь його доби / В. Гуменюк // Дивослово. – 2005. – № 5. – С. 56–60.
31. Донець, Г. Павло Тичина – лицар рідної мови : маловідомі сторінки подвижника українського духу / Григорій Донець // Українська мова й література в сучасній школі. – 2012. – № 9. – С. 28–36.
32. Донець, Г. Квітни, мово наша рідна : [про Павла Тичину] / Григорій Донець // Слово Просвіти. – 2011. – 15–21 вересня. – С. 13.
33. Донець, Г. Павло Тичина мовами світу : поезія без кордонів / Григорій Донець // Літературна Україна. – 2012. – № 13. – С. 1–2.
34. Дроздовський, Д. Померти за життя, або "живіший од живих і мертвіший од мертвих" : Павло Тичина // Дивослово. – 2007. – № 11. – С. 49–52.
35. Дроздовський, Д. Три смерті Тичини: епітафія крізь час «Чорного янгола» / Д. Дроздовський // Дзеркало тижня. – 2007. – 6 жовтня.
36. Дузь, І. Публіцистика Павла Тичини : учбово-методичний посібник / І. Дузь. – Одеса : Друкарня ОДУ, 1960. – 98 с.
37. Дунай, П. Павло Тичина – знакова постать розчахнутої доби / П. Дунай // Українська мова та література. – 2004. – № 19. – С. 3–9.
38. Жежера, В. Донжуан української літератури : [П. Тичина] / В. Жежера // Шкільна бібліотека. – 2007. – № 12. – С. 42–43.
39. Жук, З. Вчасно про головне : розповідь про книгу М. Павленко «З любов'ю і болем» : спогади про П. Тичину / З. Жук // Слово Просвіти. – 2014. – 2006. – 27 липня–2серпня.
40. З архіву П. Г. Тичини : збірник документів і матеріалів / Гол. арх. упр. при Раді Міністрів УРСР [та ін.]. – К. : Наукова думка, 1990. – 604 с.
41. З любов'ю і болем: спогади про Павла Тичину : збірник присвячений 75-річчю Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / ред. і авт. передмови Михайлина Коцюбинська ; упор. Марина Павленко. – Вид. 2-е. – К. : Міленіум, 2007. – 350 с.

42. Зінченко, Н. «Рафінований» інтелігент : так колишні можновладці радянської доби називали Павла Тичину / Наталія Зінченко // День. – 2011. – 21–22 січня. – С. 21.
43. Змієвський, С. Павло Тичина : «Об серце дзвоню я...» : до 120-річчя П. Г. Тичини / Станіслав Змієвський // Слово Просвіти. – 2014. – 20–26 січня. – С. 8.
44. Іщук, А. Павло Тичина : критико-біографічний нарис / Арсен Іщук ; [ред. М. Лещенко]. – К. : Держ. видав. худ. літ-ри, 1954. – 162 [2] с.
45. Іщук, А. Павло Тичина: критико-біографічний нарис / Арсен Іщук ; [ред. М. Лещенко]. – К. : Держ. видав. худ. літ-ри, 1954. – 162 [2] с.
46. Кир'ян, Н. Його зірка не згасне : [П. Тичина] / Надія Кир'ян // Слово Просвіти. – 2012. – 20–26 вересня. – С. 16.
47. Клочек, Г. Інтерпретація поезій Павла Тичини / Г. Клочек // Українська мова та література. – 2003. – № 9. – С. 9–18.
48. Клочек, Г. Художній світ поезії Павла Тичини "Ви знаєте, як липа шелестить..." : до проблеми аналізу внутрішнього світу художнього твору / Г. Клочек // Дивослово. – 2007. – № 11. – С. 53–60.
49. Клочек, Г. Самостійний аналіз поезії Павла Тичини / Г. Клочек // Українська мова та література. – 2003. – № 9. – С. 19–23.
50. Коваленко, І. Павло Тичина: «ранні» й «пізні» уроки / Ірина Коваленко // День. – 2011. – 1–2 липня. – С. 13.
51. Ковалів, Ю. Кларнетизм Павла Тичини – нереалізована естетична концепція / Ю. Ковалів // Слово і час. – 2003. – № 1. – С. 3–8.
52. Козак, С. «Між нами великий поет...» : [Павло Тичина] / Сергій Козак // Літературна Україна. – 2011. – № 5. – С. 4.
53. Кривенко, С. Ранній Павло Тичина у відгуках Михайла Могилянського / Сергій Кривенко // Слово і час. – 2009. – № 5. – С. 100–104.
54. Кроп, Т. «Мрійник з очима дитини і розумом філософа» : на вечорі до 120-річчя з дня народження Павла Тичини згадували геніальні й трагічні сторінки життя поета, який «чув музику світу» / Тетяна Кроп // Україна молода. – 2011. – 8 лютого. – С. 10.
55. Лавріненко, Ю. Творчість Павла Тичини / Юрій Лавріненко. – Х. : Український робітник, 1930. – 78, [2] с. – (Масова літературно-критична бібліотека).
56. Лубківський, Р. Антонич і Тичина: неочевидні точки дотику / Роман Лубківський // День. – 2009. – № 202. – С. 7.
57. Марко, В. Вібрація душі поета і світ : поема Павла Тичини «Золотий гомін» / Василь Марко // Дивослово. – 2010. – № 11. – С. 53–57.

58. Миколаєнко, А. «Молодий я, молодий...» : до 120-річчя від дня народження Павла Тичини / Анна Миколаєнко // Літературна Україна. – 2011. – № 4. – С. 1.
59. Москаленко, М. «Intermezzo» Михайла Коцюбинського мала вплив на «Сонячні кларнети» Павла Тичини : інтерв'ю / Марія Москаленко, Ольга Єрмоленко ; розмовляла Євдокія Тютюнник // Урядовий кур'єр. – 2012. – 21 січня. – С. 18.
60. Павленко, М. Марина Павленко про Павла Тичину, Надію Суровцову, Василя Симоненка, Василя Стуса, Ірину Жиленко / Марина Павленко. – К. : Грані-Т, 2009. – 117, [2] с. : іл. – (Серія "Життя видатних дітей").
61. Небеленчук, І. Особливості поетичного стилю П. Тичини, основні мотиви його творчості / Ірина Небеленчук // Українська література в загальноосвітній школі. – 2013. – № 1. – С. 5–10.
62. Новиченко, Л. Павло Тичина : провідні ідеї творчості / Л. Новиченко. – К. : Рад. письменник, 1941. – 56, [2] с.
63. Новиченко, Л. Поезія і революція. Творчість П. Тичини в перші післяжовтневі роки / Л. Новиченко. – К. : Радянський письменник, 1956. – 283 с.
64. Нойфельд, Г. Поет жорсткого віку : до 120-річчя від дня народження Павла Тичини / Г. Нойфельд, Є. Сверстюк // Березіль. – 2011. – № 1–2. – С. 174–185.
65. Овдійчук, Л. Вивчення біографії Павла Тичини на уроках української літератури в школі : [до 120-річчя від дня народження поета] / Лілія Овдійчук // Українська мова і література в школі. – 2011. – № 7. – С. 23–26.
66. Ольшевський, І. «Молюсь не самому духові – та й не матерії...» : вплив світових релігійно-філософських систем на духовну еволюцію Павла Тичини / І. Ольшевський // Слово і час. – 2002. – № 7. – С. 32–38.
67. Павленко, М. «Золотий гомін» Павла Тичини як ремінісценція «Великого льоху» Тараса Шевченка / Марина Павленко // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2011. – № 5. – С. 6–19.
68. Павленко, М. "Падаю і знов іду": крутосхили Тичининого шляху до Шевченка / Марина Павленко // Слово і час. – 2008. – № 7. – С. 3–14.
69. Павленко, М. Тичининська формула українського патріотизму : монографія / Марина Павленко. – Умань : АЛМІ, 2002. – 182 с.
70. Павленко, М. С. Тичининська формула українського патріотизму : монографія / Марина Павленко. – Умань : Алмі, 2002. – 181, [1] с. – Бібліогр.: С. 163–174.
71. Павленко, М. С. У країні лісових дзвіночків : нові підходи до використання творчості Павла Тичини в навчально-виховному процесі початкової школи : методичні рекомендації / Марина Павленко ; [рец.

- Л. В. Новаківська, Л. Б. Котельнікова]. – Умань : [б. в.], 2002. – 80, [2] с.
72. Павленко, Н. Павло Тичина: для уроку за життєвою долею / Наталя Павленко // Урок української. – 2008. – № 5–6. – С. 44–46.
73. Павло Тичина : список літератури / склав І. Ткаченко ; ред. Р. Аснович. – К. : Центральний бібліотечний колектор, 1936. – 9, [1] с.
74. Пастушенко, Л. Поетична містифікація століття : [поезія Павла Тичини] / Л. Пастушенко // Літературна Україна. – 2007. – 21 червня.
75. Поляруш, О. Поетика апокаліпсу Павла Тичини і Тодося Осьмачки / О. Поляруш // Українська мова та література. – 2006. – № 3–4. – С. 23–28.
76. Пономаренко, О. "Золотий гомін" Павла Тичини: відроджені скарби шевченківського "Великого льоху" / Олеся Пономаренко // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2009. – № 5. – С. 64–70.
77. Руденко, Г. І. Рання лірика Павла Тичини / Г. І. Руденко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2011. – № 8. – С. 2–9.
78. Сенчишин, Я. Розвиток теми зла у «Сонячних кларнетах» П. Тичини / Я. Сенчишин // Педагогічна думка. – 2007. – № 1. – С. 38–44.
79. Сипливець, С. Ідея вселенської гармонії у збірці Павла Тичини "Сонячні кларнети" / С. Сипливець // Дивослово. – 2007. – № 11. – С. 61–63.
80. Складаний, І. Павло Тичина : «В поколіннях я озвуся...» / І. Складаний // Освіта України. – 2006. – 14 лютого.
81. Слоньовська, О. Павло Тичина в кольорах і звуках: спаплюжений і геніальний, відчужений і рідний, відомий і невідомий / Ольга Слоньовська // Українська мова і література в школі. – 2014. – № 2. – С. 62–64.
82. Сміян, Н. «Місця, де народилися, завжди святі» : [святкування 120-річчя з дня народження П. Тичини / Надія Сміян // Голос України. – 2011. – 28 січня. – С. 1, 2.
83. Соболев, І. І. Вивчення творчості Павла Тичини в школі / І. І. Соболев. – 2-е вид., доп. й перероб. – К. : Рад. школа, 1973. – 182 с.
84. Сорокіна, Н. О. Павло Тичина. Кларнетичний символізм / Н. О. Сорокіна // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2006. – № 16. – С. 31–35.
85. Співець нового світу: спогади про Павла Тичину / упор. В. Г. Донець. – К. : Дніпро, 1971. – 511 с.
86. Степаненко, М. Павло Тичина у щоденникових записах Олеся Гончара : стаття шоста : виступи Олеся Гончара, на захист Павла Тичини / Микола Степаненко // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2011. – № 7–8. – С. 126–132.

87. Степаненко, М. Поезія Павла Тичини в «щоденниках» Олеся Гончара : інтертекстуальний вияв / Микола Степаненко // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2010. – № 6. – С. 109–111.
88. Степаненко, М. Слово Павла Тичини на захист письменника-початківця Олеся Гончара : стаття друга / Микола Степаненко // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2010. – № 11–12. – С. 141–145.
89. Сулима, М. Павло Тичина і поети-модерністи / М. Сулима. – Слово і час. – 2007. – № 4. – С. 32–38.
90. Тархун, В. «Митець у каноні» : соцреалістична поезія Павла Тичини 1930–1960-х років / В. Тархун // Слово і час. – 2006. – № 10. – С. 38–51.
91. Тельнюк, С. Павло Тичина : біографічна повість / Станіслав Тельнюк. – К. : Молодь, 1979. – 336 с.
92. Павло Тичина : життя і творчість у документах, фотографіях, ілюстраціях : [альбом]. – К. : Рад. школа, 1974. – 262, [2] с. – Бібліогр.: с. 257–262.
93. Тимофєєв, А. Новаторство Павла Тичини в символічному наповненні образу блакиті / Андрій Тимофєєв // Слово і час. – 2013. – № 6. – С. 76–80.
94. Тютюнник, Є. «Послав я в небо свою молитву» : у Чернігові презентовано ювілейну книгу Павла Тичини / Євдокія Тютюнник // Урядовий кур'єр. – 2011. – 22 червня. – С. 24.
95. Усатенко, Г. «Біжить життя моє спіралями. В спіралях тих я гину» : 120 років тому народився Павло Тичина / Галина Усатенко // Урядовий кур'єр. – 2011. – 27 січня. – С. 17.
96. Фока, М. "...О, що зі мною фарби ті зробили!" : про живописний компонент художнього мислення Павла Тичини / Марія Фока // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2009. – № 3. – С. 92–102.
97. Фока, М. "...У танці я, ритмічний рух..." : компонент у поетичній творчості Павла Тичини / Марія Фока // Українська література в загальноосвітній школі. – 2009. – № 3. – С. 6–9.
98. Фока, М. "Вертикальні ходи" П. Тичини в перекладі англійською мовою / Марія Фока // Всесвіт. – 2012. – № 7–8. – С. 228–238.
99. Фока, М. Поетичне слово П. Тичини на межі музики й архітектури / Марія Фока // Українська література в загальноосвітній школі. – 2014. – № 1. – С. 12–14.
100. Фока, М. Синестезія як генератор музично-живописних ефектів у поетичній творчості Павла Тичини / Марія Фока // Дивослово. – 2010. – № 1. – С. 55–57.

101. Фока, М. Стратегії перекладу живописних ефектів П. Тичини англійською мовою / Марія Фока // Слово і час. – 2012. – № 11. – С. 25–34.
102. Хархун, В. Поема Павла Тичини "Похорон друга" крізь призму тоталітарної естетики / Валентина Хархун // Дивослово. – 2009. – № 6. – С. 49–52.
103. Харчук, Р. Зміна обличчя : Павло Тичина / Роксана Харчук // Дивослово. – 2011. – № 2. – С. 58–62.
104. Шаховський, С. М. В майстерні поетичного слова : лірика Павла Тичини / Семен Шаховський. – К. : Держвидав. худож. л-ри, 1958. – 252 с.
105. Шаховський, С. М. Павло Тичина : життєпис поета і громадянина / С. М. Шаховський. – К. : Дніпро, 1968. – 219 с. : іл.